

Csángó szemle Debreczenben.

III. A régi vásártéren áthaladván, csángó testvérünknek igen megtetszett a városi bogárháti közpark, melyre azt mondta hogy olyan még Hadikfalván sincsen. — Bizony csoda, hogy az ezelő beszédet s alapítványozott összegből még eddig egy város-hoz méltó közparkot nem építettek. De hát mondják: minek. Régen ha jó volt, most is, de még jóvőre is jó fog az lenni, ugy-e na komám! De meg: van itt a pírcsi lapos fele egy nagyszerű katonakórház, — a kereskedőknek meg a péterfia végén egy másik, a szegénységnek pedig jó ez a mostani is kadas-utca végén.

Hát mindezek nem meg férhetnének együtt? Meg biz' a! de mi már ehez vagyunk szokva és a szokás erkölcsöse vált bennünk, mert a nem szepítő bizottság is így van vele megelegetve.

De gyerkün sétálni! Nézzük meg a szabadságtérren levő városházat, hol városnapra előlött a munka emberei össze csoportosultak és áldogálva pihentek fáradt tetemeiket, — a városház kapujától átmenő járdát annyira befedték, hogy ott ugyan jámbor halandó egy könnyen át nem hatolhat, még ha nem bizottsági gyűlés van is a nagy teremben.

Hát az a sok vereszinörös hajduból nem telik egy-két darab hogy legalább ilyenkor utat csináljon?

Nem bizony mert azoknak nemetesse kell járni és az emeleti laknyaban filkózni. — Csak nem tán? hát a fő-estrassa mester mit vétett közöttük?

No az ott lent a régi siralomház szoba mellett másik oldalon tetszik tudni a „bakateli” bíróság szorongatódik, — egy kis szobában méregeti, hogy melyik üveg volt nagyobb, a mostani fél liter, avagy a régi cinkotai itcze-e?

De meg mióta a koncásaberek be jöttek divatba ezeknek a dolguk a rendre ügyelni, elég nagy teher a hajduknak a Kapé-czi daruját figyelemmel tartani.

Hányan lehetnek a koncásaberek Debreczenben? Hát bizony ugy három tuczet körül, a minek Bér Kálmán nem igen örül.

Nem-e? — Nem bizony, mer kicsi a létszám azon temérdek lótas-lútas-hoz és rend fenntartáshoz a mi itt szokott lenni, kivált mikor parádék, majálisok, nagy temetések stb. vannak. Epen azért nem jut belőlük egy a halbódot, másik a czeledutcazi fatornyot, na meg a sugáru várom palotát őrizgetni, ne hogy ezek vala hogy onnan elvadjanak.

Na pedig ezeket igazán őrizgetni kéne, mert a fatornyo alsó része kikorhadt, a halbódot meg a káptányok aláasták s a nyert nyilasokon át sétálgatnak az izraelita egyen felüli — borjvárog helyre vért szopogatni, az ott levő nagy gödrökből, mit a mi napban megvizsgáltak.

A városházánál mostanában tartódt a porcióz kivetési tárgyalás, mindenkinek jutott belőle csak a „zugirás-zok” maradtak ki, azért pedig most a bevallási ívet még eddig be nem szedte tőlük a tizháza gada Peter bátyánk pedig, — meg a többi, — nem igen igyekeztek biz azt felvinni.

No lám! a finánczot hogy ki tudja játszani a t. cz. zugirás urak! Am de már jövőben nem lehet, mivel a pénzügyminiszter ur már ezeknek a megadóztatásáról is eleve gondoskodott.

Appropos! Az új törvény szerint nem szabad írásbeli beadványt beadni a felnek ha csak azt a fel két előttemező tanu aláírásával el nem látja: a nemes város, pénzügyi és telekkönyvi hatóság, mind azáltal, rendszerint el-

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Jókai Mór. (Vége.)

Az „Enyim, tied, övé” című regényben még tovább megy. Ezen látszik, hogy a mai fiatalok s kisasszonyok előtt többé nincsen kértelműség; az a Jókai, kit azelőtt épen tisztaságért szerettünk, bátran visz egy „kirtartó hölgy” házába s szikráztatja, vagy — legújabb szólásmodjainak egyike szerint — „engedi szikráztatni” előttünk legkértelműbb elceit. Minderről nem akarunk panasz dalokat írni; a kor megengedi, az irodalom tzi az ellenkezőt; csak egy tényt kell meg-erősítenünk: Jókai többé nem a magyar ország, de Európa lebeg; Jókai nem akar jobb, nagyobb lenni Európa iróinál, épen olyan mint ők, nem bízik többé régi s mégis legkedvesebb, legdicsebb műveinek egyszerű erkölcsében, nem hisz többé a magyar jel leg hű tükrének jellegében; ő új, szélesebb világot teremt magának, és... tárczaregényeket ír.

A költő jól írja, hogy: A gráciák övét eleji szépe, Más hölgy tolong az Istenné elébe, Asszony, minéműt köznap is talál!

A mit azonban a költő vesztett a nyelv bájából, a kedély melegéből, az eredetiség s közvetlenség rovására, azt a gyakorlott mester-író máshonnan pótolta a csodás képzelet gyors káprázató világa, az érdekesítő, váratlan helyzetek s fordulatok, érdekes bár nem min-

fogadja az olyanokat, mert hát a tekintetes zugirás uraknak is élniök kell, s elég ha helytök a fiskálisok viselik a terhet, fizetik a jövedelmi és kamarai adót!

Na bizony ez már istentelenség. Közelebb intézkedni fog az ügyvédi kamara és törvényszék — no majd a július és augusztusi törvény szünet után, — hogy a zugirások ellen irtó háboru indíttassék, — meg hogy egyik-másik ember egy szemében két urat ne szolgáljon, — na mint a fővárosban van.

Az utcsinálók is megkezdtek működésüket a kisujtucznán, vagyis majd elfelejtém a színház előtt, — ugy tehát nem sokára rákerül a kanalis és kövezet a sugáru czára is.

A nem szepítő bizottságnál következő nagyobb szabásu építkezések jelentettek be: Szikszay ház hol a főtráfi van; a 27 kros bazár épület; a volt timár csarnok bazár alakíttatik; a várad-utczán egy néhány deszkakerítik elkallódik és helyette vasrácszat tevődik.

Most nem hallgatom tovább mert menem kell a körbe, mondá egy Csángó.

Minisztertanács tartatott pénteken s abban a miniszterium nyári munkaprogrammja is megbeszélés tárgyát képezte. Az egyes szakminiszteriumok költségvetései — a mint írják — július hóban fognak a pénzügyminiszternek átszolgáltatni és csak ezután történik meg a jövő évi előirányzat végleges összeállítása. Csaknem minden egyes miniszterium nagyobb számu törvényjavaslátot készít elő, a melyek az országgyűlés ősi ülészakában fognak előterjesztésre kerülni.

Határigazítási kérdés Magyarország és Alsó-Ausztria között. A Magyarország és Alsó-Ausztria közötti határ képező Lajtha, a deutschbrodersdorfi uradalom mentében évek folytan lényegesen megváltoztatvan folyását, a kiszáradt folyó nagyobbra felismerhetlenné lett s ennek folytán az országos határ, — minthogy e tekintetben a létező terkep s az egymástól eltérő régiek és újabb kataszteri felvételek biztos támpontot nem nyújtanak, — bizonytalanná vált. Mint értesülünk, az országos határ kiigazítása kérdésében a magyar és az osztrák kormányok közt a tárgyalások már folyamatban vannak s ezek odaig haladtak előre, hogy a helyszínere kirende-lendő vegyes küldöttség működésének meg-kezdése közelebbre várható.

A megyék háztartásáról szóló 1888. XV. t. cz 9 ik §-a értelmében a megyei törvényhatóságok a már tenállo törvények alapján kivethető pótdadok kivül közigazgatási, kereskedési, közgazdasági, közművelődési és jogkönyvtári szolgálataikat, — ezen pótdó kivétel-sének, kezelésének és behajlásának módját ugyanezen törvény 10-ik §-a szerint a belügyminiszter által jóváhagyandó szabályrendeletek állapítják meg. Az első és részben szabályrendeletek, mint értesülünk, Temes megye közönsége már megalkotta s jóváhagyás végett fel is terjesztette a belügyminiszterhez.

Szintársulatunk Budán.

Krecsányi Ignác ur a helybeli szintársulat igazgatója nagy becsületet szerzett Debreczen vérosa művelésének, valamint népszin-házunk most már a hatalmas és szigoru mű-gényeket formáló bécsi kritika palaszával fö-dözheti magát bizonyos hírlapiró tribunal ki-csinylésével szemben, oly önérzettel szólhat Krecsányi midőn városunkba vissza lép: Ime, bebizonyítam tiszteltemet e város közönsége iránt, mert oly társulatot szerveztem, a mely kiállotta a fővárosi sajtó, e funnyas „sokfej” bírálatát s egyszerre meghódította az ottani közönséget. Résznkről be-bemutatjuk időn-

ként a fővárosi sajtónak ott működő szintársulatunkra vonatkozó íteletét s reméljük, hogy ennek tagjai is felhasználják a fővárosban való szereplés többféle előnyeit.

A társulat mult szombaton végbement első felleptéről így ír az „Egyetértés”: „A krisztinavárosi szinkör ma este nyit meg Krecsányi Ignác szintársulatának előadásával. A „Buda ébredése”, Várad Antal alkalmi prólógja és a „Gascognei remes” Suppé 3 felvonásos operettje voltak a megnyitó darabok. Krecsányi Ignác a legpontosabb, legbuzgóbb igazgatók hűbében áll, társaságáról már előre jó hírek érkeztek és e hírek valóknak bizonyultak be. Még egy idény sem keltett a szintársulat nyári működése iránt annyi reményt, mint a mai este. A szinkör egészen zsufozásig megtelt, a szinpad, színház belsége egészen új díszítésben mutatkozott, a színház javarésben olyanok, kik élvezetet nyújtanak és nyújthatnak a közönségnek. Várad prólógja ugyesen írt a szép, gördületesen veresben írva, jó tenauenciával, nem hasonlít legkevésbé sem azokhoz a megnyitókhoz, melyekben csak az ástásnak van szerepe.

A darab végén előfordul, hogy Buda és a költő találkozik a legújabb budai szinigazgatóval és társaságával s vizika a fészekbe, hol jó dolguk lesz; utközben szemleljő velők a mult igazgatója és mutatja a koldus botot, melyet Budán szerzett. Az elröngyölt, el-sóványodott igazgató szomorú látvány, meg-döbbenő, de az új igazgató még sem riad vissza, hanem hazafiságára, buzgóására, ki-tartására hivatkozik és hiszi, hogy a koldus bot meg kívirul Budán. Eljenzés kísérté a jó remény; mindenki kívánta, hogy ugy legyen! A Buda szereplője Bonyi Gy. és a költő: Pálffy tehetséges szavalo szinészek. Az igazgatót maga Krecsányi Ignác játszotta és a közönségnek alkalmá nyit a rokonszenves igazgató mellett tapsaival tüntetni. Az operettben: „A gascognei remes”-ben kitétek első sorban Halmainé asszony, kit nyit jelenetekben egész tapsriadalom kísért, több dalat ismeteltettek. Valóságai rohammal foglalta le a közönség tetszet. Nem magas termétt, rokonszenves arcu, elek szemü szöke hölgy, csejő, jó iskolott hanggal, mely különösen a felső hangokban kitartó erővel bír. Méri hercegnőt játszta. A czimszerepben Kiss Mihály, mint bariton enekes és mint szinész egyaránt ki-váló erőnek bizonyult be. Anyi természetességel, oly józú kedélyvel játszott és oly megnyerő, szívhez szóló hangon énekel, hogy osztozott méltó Halmainéval a sikerben. Jó szinpadí alak, jó tournure, aligha egyik kedvence nem lesz a közönségnek. Örléy Flóra, Cascaritta, a korcsamosné szerepében szinten kapott tapsot, valamint Németh Jozsef is, ki a Ruppinnel ábrázolta. Horváth teozistának velony, nem is igen erős, de tiszta hangja van. A karok, a zenekar, a kisebb szereplők mind megállták helyöket. Nincs semmi az előadásban, a mi kifogás alá eshetnek. Ily készültlen állott meg elő társaság a budaiszinkörben s azért hiszük, a közönség legnagyobb elismerésével fog találkozni ezután is, mint találkoztott ma.”

A „Pesti Napló”-ban olvassuk: Krecsányi Ignác szinigazgató jóhírü vidéki szintársulata, mint arról a mai előadás sikere meggyő-zött bennünket, előnyösön muatta be magát. E körülmény mindenesetre nemcsak elismerés, hanem további buzdítás lehet Krecsányira nézve. A szinkör megújításul dr. Várad Antalnak „Buda ébredése” címü drámai prólógja szolgált. — „A prólogban a költő (Pálffy) által sirjából felidezett Buda vezérének (Bonyi) öt képletben mutatja be Budaváranak 1849 ben történt bevetelt ábrázolta, a nagyszámú közönség frenetikus tapsokban tört ki, s a számot megismételtette. A máso-

dik darab Szuppé régi, számos előadást ért operettje, a Gascognei nemes volt. Halmainé (Méri) csinos éneke mellett, Kiss Mihály (Croustillac) szabatosan előadott dalai és eleven játéka keltekkel figyelmet. Öllei Flóra (Cascaritta) szinten sok tapsban részesült. Horváth Arnold (James) teozija csinos hang, mely iskolázás után terjedelmessé nöheti ki magát. A közönség, mely a szinkört zsufozásig megtöltötte rokonszenves tapsal üdvözölte a fellepőket s nyit jelenetekben is többször tüntette ki az egyes főszereplőket.”

A „Nemzet” bírálatá így hangzik: „A budaiszinkörben ma kezdte előadásait Krecsányi szintársulata. Két darab került szinre. — Az első Várad Antal „Buda ébredése” címü csinos és szellemes drámai prólógja volt, melyet szerző csak szerényeségből mond prolognak; terjedelmét tekintve, valóban darabnak mondhatná E prólogban „A költő” felidezi az idő szellemét, ki aztán megmutatja neki Budavárat különféle korszakában: Nagy Lajos idejében, a törökök korában, 1848—49-ben stb. A közönség nagy tetszessel fogadta Várad szép verseit és addig hívta a szerzőt míg ez pályából megköszönte az elismerést. — Ez után Souppé operettje-jét, „A gascognei nemes”-t adták elő meglehetősen sikerrel. Az előadás éjjelig tartott, azért a késő órában tüzetesebbt róla nem írhatunk. Csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy Krecsányi ur társulata minden tekintetben megérdemli a jó hírnevet, mely nálunk megelőzte. A mai előadásban a társulat legjobb tagjainak Halmayné (Méri) és Örléy Flóra (Cascaritta) urhölgyek, és Horváth A. (James) Kiss M. (Croustillac) és Németh J. (Ruppinnel) urak bizonyultak. Bonyi ur is szépen mondta a prólogban Várad verseit. A megvezeteket a közönség gyakori tapsaival tüntette ki; az operette egyes számaint meg is ismételtette.”

Igy hangzik a többi lap ítelete is. Hisz-szük, hogy ezt a jó hangulatot szinészünk mindvégig feuntartják s Debreczenben — egy remélhetőleg jó bevételekben s íteletekben gazdag nyári idény után — hasonlóan fog-nak örvendhetni.

A Bessenyei-tünnepély.

(Saját tudósítoktól.)

Tegnap igen szép ünnepet ült B. Ujfalu s környékének közönsége A vidékről nagy-számmal sereglett az intelligencia a Bessenyei ünnepekre, mely valóban leikemelően sikerült. Irodalmunk nagyvője, a bécsi testőr, ki szabad eszmével segített az alvó nemzeti szellem felebrejlesztésében, hozzáemeltó ünnepet nyert működésének diadalul.

Küldöttéleg volt képviselve a m. tud. akadémia Rómer Flóris és Szász Béla altal; a Kisfaludy-társaság Gyulai Pál és Endrődi Sándor altal; a debreczeni főiskola Elek Lajos és Géresi Kálmán altal; Debreczen város dr. Zelizy Daniel altal; a nagyváradí jogakadémia dr. Bozók y Alajos jogtanár altal.

Berettyó-Ujfaluból reggel 9 órakor kocsin el a közönség mintegy nyolczvan fősön Pusztá-Kovácsiba, hol az emlékkő fekte le-pellel borítva állott. Az emléknél a debreczeni főiskola énekkara Kőlcsey „Hymnusz”-át énekelte; ezt követöleg Emlékező Károly furtai ref. lelkes ismertette Bessenyei működését és korát. E tetszessel fogadott rövid előadás után a főiskolai énekkar énekelte a „Talpra magyar”-t. Most Szász Béla, mint az akadémia egyik küldöttéle olvasta föl bátyjának Szász Károlynak ösmeretes „Bessenyei-oda”-ját, mely nagy hatást keltett. Szász Károlynak ez talan legsikerültebb alkalmi költeménye.

Az óda elszavalása után Gyulai Pál tartott „Emlébeszéd”-et Bessenyei felett, melyben mesterileg változta irodalmi s magyarsági

csupán a képzelet által teremtett világokat. Jókait nehéz összehasonlítani. — Klasszikusnak regényiróink közül Eötvöst, vagy Keményt de nem őt nevezhetjük. Viszont a regiek, vagy vele egykoru írók egész seregét felül-mulja minőség tekintetében, mennyiség dolgában meg épen túl tenne összes műveiken s a legújabb regényirő nemzedék sem ad reményt arra nézve, hogy az egyszer tollát letett Jókai pótolható volna. Emberek nőnek kritikuskokká, s irodalmilag ének nálunk abból, hogy Jókait ócsárolják. Pedig ha Jókai az ő u. n. veritékes „mügodjunkkal”, tehát kevesebbet dolgozna, ugy járna irodalmunk, mint egy he-tivásár piacza, melyre a legnagyobb urodalom nem küldött gabnát. A külföldiek közzül Tur-csnyew éies tekintetét, társadalmi bölcsességét nem bírja; oly lélektani, sőt mondhatnók pädagogiai helyesség, minő a „Kárpáti Zoltán-ban” p. o. a Kőcserepi Vilma alakjáé alig fordul elő nála kétszer; Boz Dickens csöndes humo-rát, mely kedélyét, igaz jellemet sem éri el, kiket egyszerre szánunk s mosolyognak, mert bennök meg ha aljasak vagy neveltségsek is, találnak egy kis sugárkát, eltévedt vonást, mely elég, hogy némi rokonszemet, szánó bánatot ebresz-szen; ez író azon korszakához hasonlíthatna még, melyben már elvesztette, kompozíciój egységét, kerekedségét. Csakhogy Jókainál a rokonszenves épen legalább is tökéletes, az ellenkező meg épen megvetni való, jó emberei legalább is hibátlanok, rossz embereinek sem-mi éreynök sincsen; ez nem hű s ép ennélfogva nem tarthatjuk őt tiszta humoristának sem s ezért nem számítjuk az emberi lélek és élet ama nagy buvárai közé. Hugó Viktor epigrammatikus modorát utánozza, de csupán

viszonyaiukat Bessenyei és es szükesség tal előadott man az emlékeg tünepi h Delután tatott B. Ujfalu szüötö mondat fel fogadott to senyei szekre-nóban, melybe lyei őriztetek Este bá volt a szép utolsó postja

* Fügönet két szavazattal ben a nagybá zata közöl 35 punkt értesít reform. közseg V áll y Jáné nek példáját közsegek is, U lás ellenben T rözsvölgyi K Kálmánra, a t zavozt. Az e rint a bi ha n a két h a s egyharmada Tiszta Kálm Kálló 2, Sz M e t h 1, N a S z e g e d 2, 2, S a r k a d g y 4, E l e s Jánosra, kiné nek tekinth 5, S z a t m á t 2, M. S z a szavazattal 66 kedvöz arány meg fel a bit többségét. (S z f o l y t á n — k e s z t ö s é g m u l t s z - b a n S z e r k .) — r á s b o l v e s s z ü k s á r h e l y i r e f. e g t e s e k e d e s e Ráday Gedeonra egyházmegye 3 hangulag Váll y n o s — a b i t d á t a l e m 2 1 E b i z o t .

* Időjárás gés és villám B. Ujváros köz udvarán levő ká gát teljesen sze — Vasárnap d. eső után — j e p e r c z i t a t o t k á r o k a t o k o z t . * Öngyilkos rosban, mint lev szög történt köze éves leány szeré magát. — Tegnap 66 éves földmive ró neje a kötele * A karcs vesztésé érte s vács Imre f. ho betegeskedés ut do g u l t , k i e g y s z j a l i s v o i t , p á r t a v i t ü n d ö k ö l t t i b e n . B e k e h a m y

külsőségekben e mely e nagy kö képzelmeben fok lepő cselekmény s nyeri meg sz gyakran képezte dalmat, helyzete első helyen áll fordított regényi Ha „Don Quijote delcsmz”, „Grand Dumkas, vagy Sue Ezután még sok következik, ötoó vagy Ponson, Fe len osztály, mely mást a szereplők örsz és a mag irodalmi ferezelim Jókai új u egy ragyogó tü szikrázó röppentyú kis alakok képe irással megírva. gyönyörködtet, t elenyészik. — H s z e t h i r n e v e r s z e r r a g o n n i a t e r e i n e k e z s e r t a n i o k e g y d a r a m e r e t e s l e g y e n . a u s t r á l i a ö s e r d ő g e p z e t e n f o r g ó t

viszonyait Mária Terézia uralkodása alatt, Bessenyei és a testőrök fölépésének értékét és szükségességét. — A főiskolai énekkar által előadott „Hazádnak rendületlenül” folyamán az emlékkörül lebulit a lepel, s a közönség ünnepi hangulatban visszaindult 11 órakor. Delután két órakor fényes díszben tartott B. Ujfaluban, melyen számtalan felkőszöntő mondatot Gyulai Pál nagy tetszéssel fogadott toaszájában indítványozta egy „Bessenyei szekrény” felállítását az utalusi kaszinóban, melyben az ő művei és netalán ereklényi öröztettek.

Este bál volt a kaszinó kertjében. Ez volt a szép emlékkünnepély programjának utolsó pontja.

Helyi hírek.

* Főgondnok választás. Nagyvárad városa két szavazattal Tiszta Kálmánra adta, ellenben a nagybányai ref. egyházmegye 39 szavazata közül 35 Váillyira adott. Mint lapunkat értesítik, B. Ujfalú és Derecske népes reform. községek, a főgondnoki állásra névvel Váillyi Jánosra adták szavazatukat. Ezeknek példáját követték a szomszédos kisebb községek is, Ugra egy szavazattal, Kisujszállás ellenben Tiszta Kálmánra szavazott. A Körszövölgyi 12 hitközség közül Eled Tiszta Kálmánra, a többi 11 pedig Váillyi Jánosra szavazott. Az eddigi beérkezett értesítések szerint a biharmegyei szavazatoknak kétharmada esik Váillyira s egyharmada megosztva a két Tiszára. Tiszta Kálmánra esett tehát eddig: N. Kálló 2, Szent 2, Hadhá 2, Ném 2, Nagyvárad 2, Tarcsa 1, Szeged 2, Ugra 1, Kisujszállás 2, Sarkad 1, Nagybányai egyházmegye 4, Eled 1, összesen 21 szavazat. Váillyi Jánosra, kinek megválasztása már is biztosnak tekinthető, — esett Debreczen 5, Szatmár 1, M. Tur 2, N. Szalonta 2, M. Szalka 1 s a fent elősorolt 55 szavazattal 66 szavazat. A mi egyelőre elég kedvező arány s ezen összegzésbe nem vetjük még fel a bihar egyházm. szavazatok nagy többségét. (Szerkesztő — betegséggel folytán — távollevén a szerkesztőségétől, ezen közlemény mult sz. ban roszul nyomtatott le. Szerk.) — Lapunk zártakor a bizt. forrásból vesszük azon hírt, miszerint a h. m. vársárhelyi ref. egyház a főgondnoki állás betöltése kérdésében mind a négy szavazattal id. Rády Gedeonra (?) adta. Az ermelleki ref. egyházmegye 39 szavazata pedig csaknem egyhangúlag Váillyira adott s így Váillyi János — a bihar egyházm. kétharmadát nem számítva — 105 SZAVAZATTAL AII 21 ELLENÉBEN. — Megválasztása biztos.

* Időjárás. Szerdán delután roppant dörgés és villámlás közt nagy zivatar vonult át B. Ujváros község felett. A villám a város ház udvarán levő kúba lecsapott s annak faanyagát teljesen szétrombolta, 3-4 ólyre szórta. — Vasárnap d. u. 4 óra felé — több napi eső után — jégeső hullott s mintegy 4 percig ta tot s Debreczen környékén nagy károkat okozott a vetésekben.

* Öngyilkosságok. A szomszéd B. Ujvárosban, mint levelezők értesít, két öngyilkosság történt közelebb. Molnár Zsuzsanna 16 éves leány szerelmi bánat miatt felakasztotta magát. — Tegnapelőtt meg Kati Ferencz, 66 éves földmivest találta a mezőről hazatérő neje a kötlen.

* A karcgáyi ref. gimnasiumot súlyos veszteség érte Szeretett igazgató tanára Kovács Imre f. hó 8 án, esti 10 órakor, hosszas betegskedés után jobblétre szenderült. A boldogult, ki egyszersmind a népiszkolák igazgatója is volt, páratlan buzgalma és vasszorgalmával tündökölt tisztársai és tanítványai körében. Béke hamvaira!

külsőségekben érinti. Viszont azon csoportban, mely e nagy költséket nyomban követi s mely képzelmeiben folyékony szikrázó irányával, meglepő eseménynyel és fordulatokkal mulattat s nyeri meg szívünket; mely eredetiséggel gyakran képes újat mondani s érdekes társadalmat, helyzeteket, alakokat varázsolhat elének első helyen áll s a divatos, most olvasott s fordított regényiroknak éppen legelsője. Ha „Don Quijotet”, „Jegyeseket”, „Vakesfieldi lelkést”, „Grandet Eugénia” nemis teremthet, Dumas, vagy Sue semiben sem mulják felül. Ezután még sok alsóbb s talán aljas osztály is következik, ötöd-hatod sorban a Gaboriat vagy Ponson, Féval s Montepin-féle költőit len osztály, melyben úgy ölik és rabolják egymást a szereplők, mintha nem is volna rendőrség s a mg ezeknél is silányabb ponyva irodalmi ferczelmények.

Jókai új műveiről elmondhatjuk, hogy egy ragyogó tűzijáték ez is. Ezer meg ezer szikrázó ropogtyú, színek, lángok, fantasztikus alakok, képek, nevek és évszámok, tűz irással megírva. S mind e csodás látomány gyönyörködött, tapsokra indít, és aztán... elenyész. — Hogy a tűzijáték művészet hírnevére tegyen szert, nem elég e gy sz er ragyognia; bizonyára elefednek. Mesztereinek ezerszer és ezerszer kell tűzbeborítaniok egy darab láthatárt, hogy művök ösmertes legyen. Tűzforrásuk nem Aetna nem ausztrália őserdők égése; miniatür Aetnák, gépezeten forgó tűzvilág, bármí szép legyen.

Gáspár Imre.

* A ref. egyház nevelésügyi bizottsága a legközelebbi gyűlésen választotta meg a főiskolai vizsgákra a localis curatoratus nevében az egyházat képviselő küldöttséget (az 1821/22-iki general convent határozata alapján, egyházunkat illető hatáskörrel). Ezen küldöttség tagjai: Könyves Tóth Mihály nevelésügyi bizottsági elnök, Beké Mihály, Szűcs István, Cseresznyés Sándor, dr. Ozory István és dr. Király Ferencz presbyter, nevelésügyi bizottsági tag urakat.

* Szőlőszeti előadás. Fekete Pál szőlőszeti vándortanár, mint már jeleztük, ma a fővárosból megérkezett, s delután 3 órakor a Csanak József sétakerti szőlőjében fogja nyilvános előadását megtartani, melyre az érdeklődő közönség figyelmét már felhívtuk.

* A Telegdy-féle fürdőintézetben a zuhanyfürdő a férfiaknak holnaptól kezdve ugy a reggel mint a delutáni órákban is rendelkezésre áll.

* Lakásváltoztatás. Szeneci Szabó János városunk ügyvédi karának egyik legjelebbi tagja, ki a fővárosból telepedett volt le, lakását az Andaházi Szilágyi intézet piac utcai házába tette át. — Ajánljuk a peres felek figyelmébe a szorgalmas fiatal ügyvédet.

* Az ipariskola tanulóiak vallási vizsgája f. hó 24-én d. e. 10 órakor tartatik a nagytemplomban. A ref. egyház részéről a vizsgára kiküldött bizottság tagjai: Némethy Lajos, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Jóó István, Somogyi Pál, Kovács Lajos.

* Varróiskola. A reform. egyház leánynevelő intézetében már a jövő tanévre felállítandó varróiskola berendezését illetőleg tervjavaslat kidolgozása végett az iskolaszék legközelebbi gyűlésén bizottság küldetett ki. Elnöke: Némethy Lajos iskolaszéki elnök; tagjai: Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Beké Mihály, Somogyi Pál, Dóczy Gedeon, Jóó István, Herczeg János. Ugyanezen küldöttség megbízott az utcai elemi iskolák osztályainak czélszerűbb berendezésére nézve is véleményes javaslat készítésével.

* Tanítóság. A szombaton tartott nevelésügyi szakbizottsági gyűlés határozata szerint a legközelebbi egyházi közgyűlésnek be-terjesztetnek az ispotályi, enekvezérséggel egybekötött tanítói állás elnyerése végett benyújtott kérvények. Mint biztos forrásból értesülünk, legtöbb kilitása van Herczeg János pétéfia-utcaitaitonitónak, kit ugy az iskolaszék, mint a nevelésügyi szakbizottság első helyen ajánl. — Ezen állomás, ugy szintén az egyházi pénztárnál megterjedett ellenőri állás az egyháztanács legközelebbi gyűlésén, f. hó 17-én, vasárnap fog betöltetni.

* Sorshuzás. A közháznú czelokra szánt tizedik magyar állami sorsjatek húza holnap fog visszavonhatlanul Budán megtörténni.

* Parisi kirándulás. A Debreczenből Párisba rendezendő kirándulás előmunkálatai teljesen befejezve lévén, a kirándulás részletes programját lapunk holnaputáni számában közleni fogjuk.

* A hortobágyi kirándulás, melyet Lengyel Imre törvényszéki bíróságnak rendezett, nem a legkedvezőbb kilátások mellett vette kezdetét; mindazáltal a legkitünőbb sikerült. Az indulás szombaton delután a törvényszéki épülettől történt e czelra fogadott kocsiokon s az ekkor keletkezett nagy eső addig mosta a társaságot, míg csak ki nem érkeztek. A kirándulásban résztvettek: Balogh Imre, Lengyel Imre, Cseresznyés Sándor, Ujhelyi András, Lánszky Sándor. Komlóssy Dezső törvényszéki bírák; Szalay József, Nagy Odón, Szabó József törvényszéki jegyzők; Simonffy Antal, Bay Gábor helybeli járásbírák; Komlóssy Arthur, Márk Endre ügyvédek; B. Scheill Rezső p. u. togalmazó gyakornok; továbbá Lengyel Imre, Nagy Károly járásbírók Szoboszlóról. A milyen kellemetlen volt az ut a szakadó esőben, oly kellemes volt a kint időzés. A hortobágyi vendégfogadó, melyet a város kellő csinnal berendezett s az utasok számára 6-7 szobával ellátott, kényelmes lakhelyt nyújtott ezen társaságnak is; a vendéglős pedig magyaros vendégszeretettel látta el a kirándulókat a szükségességekkel a rendes árak mellett. Vasárnap egésznap szép idő volt; a délibábs róna a maga egyszerűségében ott terült el a szemlélő előtt, kinek tekintete közel s távolban a végtelen messzeségig legfeljebb egy kútgemben akadt meg. Megszemlélték az egész pusztát, a Mátát, a Hortobágy folyót, hol halásztak és csolnakáztak. Eltelvén a delután is, estefelé kocsiokon a legkedvezőbb hangulatban indultak hazafelé. A törvényszéki elnök Szógyenyi István s Simonffy Imre polgármester közbejött akadály miatt a kirándulásban részt nem vehettek. Mint értesültünk, hasonló kirándulás tervezetik közelebb a guti erdősegre is.

* Gyilkos csendőr. Hajduvármegye alispánja Veszprémi Gáspárhoz érkezett távirat brutális dologról ad hírt, mely eléggé tényes tanubizonyoságot tesz arról, hogy az ujonnan szervezett csendőrség előtt az emberélete alig vagy éppen nem jön számításba. Az eset ugyanis következő: Tegnap delután a bősözörményi csendőrmester vezetése alatt egy Csibi nevű, tolvajsággal vádolt egyén kísértetett Hadháza. Az országoton a hadházi szélmalom mellett egyszer csak egy Nagy Sándor nevű szabadságot katona, kezében vasszilával, bukkant elő, s állítólag a

csendőrmestert megtámadni akarta. Erre ez utóbbi szuronyát úgy szúrta, hogy ez azonnal szörnyet halt. A hullá Hadháza ugyancsak tegnap beszállítottat, s minthogy vasárnap is volt, az eset könnyen érthető nem csekély népszerűsülésre és zavargásokra szolgáltatott alkalmat; a zavargás azonban csakhamar elfojtott. Az alispán a hullának törvényszéki boncoltatása tárgyában a kellő intézkedéseket azonnal megtette.

* A torna egylet tegnap tartotta meg a népszerűtlen verseny tornázzal egybekötött nyári táncvigalmat, és daczára annak, hogy a delutáni órákban megerekedt az égcsatornái s mintegy 10 percig sürü jégeső esett, a tornász majális minden tekintetben kitünően sikerült. Delután 4 órakor az egyleti zászló alatt dob és trombita szó mellett indultak el egyenruhás tornászaink a főiskolai előtti térről működési színhelyükre a népkertbe, hol városunk és vidékünk nagyszámú előkelő közönsége nézte végig a szebbnél szebb gyakorlatokat. A verseny következő rendben es eredményel folyt le; általános ügyesség I. Székely Lajos. Erő gyakorlat I. Csáky Bela, II. Bay Ferencz. Nyújtó I. Székely Lajos, II. Kiss Ferencz, III. Kalmár Ferencz. Korlát I. Kiss István, II. Matolcsy István, III. Mindszenti Imre, Lovon és bakon. I. Czegléd György, II. Kovács Lajos, III. Dicsőffy Kálmán. Magas ugrás I. Kalmár Ferencz, II. Csáky Bela. Táugrás I. Tóth István, Karika I. Kovács Lajos, II. Bay Ferencz, III. Czegléd György. 5 óra tájban mozsár lövések adtak tudtal a türelmetlenkedő ifjúságnak a tánc kezdetét, Magyarai testvérek zenekara rákérdezte a csárdást és táncoltak lankadatlan hével és jókedvel kiviradig. Az első negyest mintegy 150 pár táncolta kitünő rendezés mellett, melyert a tánczenézőket kellő elismerés illeti. Megjegyezzük, hogy szün óra utáni csárdást egy nagyon szép leány kérelmére, az örök ifjú Samu bátyánk engedélyével 4 szer újrázták meg és tartott 2 óráig. A diszes hölgykesztorból a következő ösmérs leányok nevet jegyeztük fel: Bércsy Gizella, Borsos Giza, Báthori növ. Sesztina Ilona, Takács Jolán (Budapest) Zákó E. (Tokaj) Soltész Mariska (Orbán) Soltész E. (H. Szoboszló) Nemes növ. Terán Jolán, Lengyel Ilonka, Kiss növ. Szabó Emma, Lehr Emília, Gabányi Ika, Vojnovics Ika, Schmidt növ. Lajosy növ. Szarvassy Mariska, Mészáros növ. Reim E. Pally Gizella, Szabó Ágnes (Székelyhid) Dienes növ. P. Ladány, Szűts növ. Kocz Berta, Otr. Végh Ilona, Rabb növ. Derzsi Olga, Dereakassy növ. Kovács Mariska, Kocz Elle, és Ilona, Dicsőffy növ. Csáky növ. Naláczy Mariska, Ujváry növ. Szentgyörgyi nővérek és Sesztina Lajosné, Géressy Kálmáné, Kocz Lajosné, Szűcs Mihályné, Schmidté, Kissné, Báthory Sándorné, Rickl Antalné, Veszter Istvánné, Penzes Sándorné, dr. Palay Miklósné, Szabó Sámuelné, Lengyel Zsigmondné, Vojnovics Janosné, Nagy Elekne, Nemes Gaborné, dr. Legányi Gyuláné, Borsos Ferenczné, Bércsy Sámuelné és még számosan, a kiknek neveit a legjobb akarat mellett sem voltunk képesek feljegyezni.

haboruban szokás az ellenség közeledtekor; midőn a másik rész előrohant, egy pillanat alatt mindnyájan nyeregbe voltak és vad üvöltéssel rohantak a képzelt ellenségre. Nem tudták a nézők, vajjon a lovak tanulékonyságát, vagy a lovasok ügyességét és bátorságát csodálják-e előbb.

— Az egyetemen pénteken történt meg a rektorválasztás sora. Két jelölt volt: Télfy Iván, és Szabó József. A szavazatok úgy osztottak ms, hogy mind Szabó, mind Télfy egyformán, nyolcz nélc szavazatot kaptak s így abszolút majoritás nem jött létre. Tuivaleő egy bölcsészeti kar utolsó rektorság alkalmával ugyanily szavazat egyelőre jelentkezett, a mikor a választás eredménye e sére a miniszter elé terjesztetett. Ki aztán a két egyforma szavazatot kapott jelölt közül azt nevezte ki, a ki régebbi tanár volt.

— Szent István napján. A magyar gazdasági orsz. egyesülete nagy ünnepélyt rendezt. Budapestben. Most már megállapodtak a helyre nézve is s pedig az Orsz. kertben melyet a város e czelra készséggel átengedett.

Muzsák.
— Jókainé Latorfalvi Róza, a kitünő művésznő, színpadra leptenek ötven éves fordulója ez év őzén következik be s a nemzeti színház ez alkalommal rendezendő ünnepélyen föllepesre hívta fel.

Szerkesztői posta.
Csángó. Egy kis komoly fejtetések csak akadna? E. i. e. urnak, helyben. — A rajz legközelebb jön, a t. p. pedig jul. 1-től indulhat meg. H. r. O. n. urnak Sz. Fejérvár. — Egy fénykép, egy lev. lap s ezen egy ígéret van. A rajz hova előbb jöhét.
H. B. s. z. o. r. m. e. n. y. — „Krisztus Pilátus előtt” épen nem napirenden levő tárgy egy szük terü vidéki lapra nézve I. talán helyet szoríthatnak a holtidényben. H. B. A. urnak, B. u. d. a. p. e. t. Az említett éleczapban levő kis epigramm csak annyit jelent, hogy nyitna-oztató Sztefczusz ellenfeleit it kudarcot vallván, ott a n. i. elv-társ lapjaik mögé húzóda suögetük revolvért, pedig várhatnának egy-két hetet!

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE
Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

Reform a fényképészetben.
A fényképezet eddigi álláspontjában nem csak a művészet, de különösen az ipar és kereskedelem ezerféle követelményeinek meg nem feleltetvén, hosszabb idő óta oly módszer felalásán fáradoztak a szakértők, mely végre lehetővé tegye a fényképet a maga tökéletességében, e yenebb uton és biztoabb alappon, olcsón és gyorsan előállítani.

E problema megoldásához a legújabb találmányu vegysz. r, az u. n. **Bronz-ezüst — Emulsió** szolgáltatja és a le. fenyesebb sikerrel kizárólagosan London s Magyarországon pedig először **Gondy és Egyé** műermében (Teleky-utca 6. sz.) van a kalmézés an.

Ezen vegyülettel az üveg-lapok a felvételei előre bevonattal és a használatra (akár félére) készletben tartatnak.

A drága idő ily módon megtakarítása, gyorsaság (1 másodperc), a szer bizto-sága s a legmelyebb részleteket finoman árnyaló tulajdona által, végre a legszegényebb sorsuaknak is alkalom nyílt magukat a legszebb képekkel elláthatni.

Árak: 1 példány visite 40 kr, 3 példány 1 frt 20 kr, 6 példány 2 frt 40 kr, 1 példány 4 frt.
Felvétellek: (ünnepe t. e. vére ki) reggel 8 órától este 6 óáig.

Hazánk s a külföld.
— A kozákok lóháton. A Standard moszkvai tudósítója a kozákok nagyszerű gyakorlatáról tesz említést, mely a moszkvai Petrovsky-parkban Miklós nagherczeg és számos külföldi tiszt jelenlétében folyt le. A kozákok ügyessége hátterbe szorítja a legvakmerőbb czirkusz mutatványokat is. Az egész ezred a legszebb rendben örült gyorsasággal vágatott el. Sokan egyenesen, mások fejteőn álltak a nyeregben, némelyek leugrottak és a leggyorsab rohanás közt foglalták el újra helyüket, mások keresztluggrottak lovuk fején vagy köveket kapkodtak fel a földről. S e mutatványok közben kardot forgattak, pisztolyt süttöttek, karabélyákat dobáltak el újra helyükre, mint az örültek. Némelyek páronként lovagoltak egymás mellett, másik lábukat társuk lovára helyezte. Egy vad kinezésu kozák hó ruhába öltözött társát ölébe kapta. Adott jelre az ezred ketféle vált, Az egyik rész elvágta-toldta, a másik rész helyben maradt, lovait a földre fektette és maga melléjük dőlt, mint a

haboruban szokás az ellenség közeledtekor; midőn a másik rész előrohant, egy pillanat alatt mindnyájan nyeregbe voltak és vad üvöltéssel rohantak a képzelt ellenségre. Nem tudták a nézők, vajjon a lovak tanulékonyságát, vagy a lovasok ügyességét és bátorságát csodálják-e előbb.

— Az egyetemen pénteken történt meg a rektorválasztás sora. Két jelölt volt: Télfy Iván, és Szabó József. A szavazatok úgy osztottak ms, hogy mind Szabó, mind Télfy egyformán, nyolcz nélc szavazatot kaptak s így abszolút majoritás nem jött létre. Tuivaleő egy bölcsészeti kar utolsó rektorság alkalmával ugyanily szavazat egyelőre jelentkezett, a mikor a választás eredménye e sére a miniszter elé terjesztetett. Ki aztán a két egyforma szavazatot kapott jelölt közül azt nevezte ki, a ki régebbi tanár volt.

— Szent István napján. A magyar gazdasági orsz. egyesülete nagy ünnepélyt rendezt. Budapestben. Most már megállapodtak a helyre nézve is s pedig az Orsz. kertben melyet a város e czelra készséggel átengedett.

Muzsák.
— Jókainé Latorfalvi Róza, a kitünő művésznő, színpadra leptenek ötven éves fordulója ez év őzén következik be s a nemzeti színház ez alkalommal rendezendő ünnepélyen föllepesre hívta fel.

Szerkesztői posta.
Csángó. Egy kis komoly fejtetések csak akadna? E. i. e. urnak, helyben. — A rajz legközelebb jön, a t. p. pedig jul. 1-től indulhat meg. H. r. O. n. urnak Sz. Fejérvár. — Egy fénykép, egy lev. lap s ezen egy ígéret van. A rajz hova előbb jöhét.
H. B. s. z. o. r. m. e. n. y. — „Krisztus Pilátus előtt” épen nem napirenden levő tárgy egy szük terü vidéki lapra nézve I. talán helyet szoríthatnak a holtidényben. H. B. A. urnak, B. u. d. a. p. e. t. Az említett éleczapban levő kis epigramm csak annyit jelent, hogy nyitna-oztató Sztefczusz ellenfeleit it kudarcot vallván, ott a n. i. elv-társ lapjaik mögé húzóda suögetük revolvért, pedig várhatnának egy-két hetet!

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE
Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

Salvator
első rangú vasmentes savanyuvíz.
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmait rendelve; — kiváló szer a kő zénu, hölgy és vese b. oknál. Borral használva igen kellemes üdítő-ital.
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszerárban
Salvator-forrás igazgatóság Eperjesen.
Raktárak Budapestben főraktár ÉDESKUTY L. urnál. Debreczenben: Csanak József, Geréby Fülöp, Richl J. Z. urnaknál.

Borszűrő-készülékek
a bor tisztítására,
bor-szivattyúk,
ruggyanta-tömítők,
valamint összes borpincze-eszközöket
legjutányosabb árak mellett szállítja
SCHOTTOLA ERNŐ,
BUDAPEST,
„FONCIÉRE” palotájában.

Beküldetett.
Ezelőtt mintegy tíz évvel ballábomon kemény kinövés támadt, mely daczára a gyógyszeresek napról-napra aggasztóbbá lett. A Miller féle tyukszem-balszam tíz napi használata után, e kinövés annyira megpuhult, hogy körmömmel egy borsónagyságu tyukszemet vehettem ki belőle. Ez idő óta a megvastagodott bőr napról-napra lehámlik, úgy hogy most — 72 éves agg vagyok — ujjaszűlőnek érzem magam, minden fájdalomtól ment vagyok. E meglepően hathatós szert tehát saját tapasztalat után bárkinek is legmelegebben ajánlhatom.
1882. augusztus 23-án.
Telekfalvi Karátsonyi, sóbányász péntárnok.

A t. cz. közönségnek érdeklentésem utánázások alól biztosítása végett, kérem csak Miller tyukszem-balszamat kérni s különleges becsomagolására, figyelni.

Ára egy a dobozban nyitott üvegcsének használati utasítással és a dugaszra illesztett szőrcsattal együtt 60 kr. Valódián kapható: Debreczenben: Stenczinger K. és Andree és Szabó fuzszerkeskedő urnaknál; Budapestben: Édeskuty L. m. kir. udvari gyógyvíz szállító urnál; Miskolcson: Dr. Ráczy György gyógyszerész urnál; Egerben: Köllner L. és Bairáth J. urnaknál; Nagyváradon: Wurst J.; Nyir-egyházán: Blumberg J. Buda-Pesten: Miskolczy L. urnaknál. Nagyműhely és központi szétküldési raktár, Miller J. gyógyszerész Brassóban. Kevesebbet mint két üveget nem küldhetek.

